

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes mások ára 8 fillér.

Uzsora a gyomor rovására.

Lesújtóbb kritikát a fővárosi élelmiszer kereskedelem viselt dolgairól régen nem hallottunk, mint amelyben a kereskedelemügyi miniszter részesítette azt a budapesti vásárcsarnokba szánt küldemények tarifakedvezményei megadásakor. Nem elhamarkodott bírálat volt ez, hanem a M. Kir. Államvasutak kitartó és lelkiismeretes adatgyűjtésének az eredménye. Budapesten tehát nem lehet olcsóság semmi körülmények között, mert azok, akik a fővárosi élelmiszer kereskedelmet a kezükben tartják, nem engedik meg, hogy a budapesti vásárcsarnokokban olyan mennyiségű élelmiszer halmozódjék össze, amely természetesen maga után vonná az árak esését. Megtették azt ezek a birhadt gyomor uszorások, hogy ha nagyobb mennyiségű készlet érkezett fel a vásárcsarnokba valamely tömegcikkből, napokig hagyták vesztegelni a vasuti kocsikban s inkább fizették azt a büntetéspénzt, ami azután jár, ha valamely vasuti kocsit a rendeltetési állomáson bizonyos záros határidő múlva nem üresítenek ki. Sőt megtették azt is, hogy a budapesti gyomroknak szánt élelmiszer küldeményt anélkül, hogy a vásárcsarnokba való beérkezés után kirakták volna a vasuti kocsiból, nyomban elindították máshova utnak, nehogy a beérkezett élelmiszer nyomja az árakat.

Igy eshetett azután meg, hogy egyes cikkeket, amikor azoknak országszerte olcsó volt az ára, a vásárcsarnokban mindig csak magas áron lehetett kapni. Budapest népének sejtelve sem volt ezekről a manipulációkról, míg csak a kereskedelmi miniszternek e leírata fel nem lebbentette a fátyolt ezekről a becsutelen üzelmekről.

Ezek után merje valaki állítani azt, hogy a budapesti drágaságot a gazdák összebeszélése csinálja. Vártuk, hogy Budapest proletár népe a demokraták és a szociáldemokraták együttesen tüntető felvonulást rendeznek a budapesti élelmiszer uszorások ellen és bizony ez sem következett be. E helyett a demokrata klubok valószínűleg diszvacsorákat rendeznek nap-nap mellett azok tiszteletére, akikről a legilletékesebb fórum kisütötte, hogy állandóan és rendszeresen uszorászkodnak Budapest közel egy milliónyi népe gyomrának a rovására.

A kereskedelemügyi miniszter rendelete valószínűleg kinyitja a vidéki nagyobb városok lakóinak a szemét is. Ami megtörténhetik Budapesten, megtörténhetik minálunk is. Ahol az illetéktelen közvetítők hada tartja kezében az élelmiszer kereskedelmet, ott a drágaság nem lehet természetes, hanem csakis mesterséges. Az illetéktelen közvetítők olcsó pénzen összevásárolják a gazdáktól az élelmiszereket, arra azonban féltékenyen őrködnek, hogy a piaci készlet soha nem legyen nagyobb, mint amilyen a kereslet, mert azt a nemzetgazdaságtani szabályt ők is nagyon jól tudják, hogy az árakat mindig a kereslet és a kínálat szabályozza. Sajnos, nálunk Magyarországon ez alól a dolog alól is van kivétel. Ritka városi piac van, ahol ne ütötte volna fel az uralmát az u. n. kartel is.

A kartel nem egyéb, mint a közvetítők összebeszélése az árak drágítása céljából. Különösen az élelmiszer kereskedelem terén van nagy szerepe a kartelnek. Valóban csodálatraméltó az az egyetértés, amivel a piaci árusok egyes cikkeknek az árát megszabják. Az egyiknek kisebb a készlete, a másiknak nagyobb s ennek dacára, ha valami cikknek az árát kérdezzük, egyforma összeget hallunk mindenkitől. Világos jele ez annak, hogy ezen a piacon a közvetítők összebeszéltek, de világos jele annak is, hogy a mi piacainkon nincsen szolid üzleti verseny. Sőt egyáltalán semmiféle verseny sincs, akik az élelmiszerkereskedelmet a kezükben tartják, azok kizárólag a fogyasztó közönség bőrére utaznak.

Vajjon minálunk ki fogja megtisztítani a városok élelmiszer kereskedelmét ezektől a modern rablólovagoktól? A kereskedelemügyi miniszter legújabb rendeletével most annyira, amennyire segített Budapest népén, de ez a segítség csak ideig-óráig való. A fogyasztó közönségnek kell a sarkára állania. A fogyasztó közönségnek kell a lehető legnagyobb erővel hozzájárulni a szervezkedéshez s kivenni az élelmiszer kereskedelmet azok kezéből, akik méltatlannak bizonyultak arra, hogy azt a kezükben tartásák. Szervezkedni kell különösen a városok lakóinak, a falusi termelők készségegel nyujtanak hozzá segédkezni, hogy a viszonyok mielőbb megjavuljanak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 26.

Elnök **Návay** Lajos.

Elnök jelenti, hogy József főherceg 6 fensége tegnap egy súlyos operáción esett át s a ma reggel vett hivatalos értesülés szerint a betegség normális lefolyásnak ígérkezik. Kéri a Házat, hogy 6 fenségének a Ház jókívánatait megfelelő formában kitejézhesse. A Ház ehhez egyhangulag hozzájárul.

Bemutatja Szabolcsvármegye két rendbeli átiratát a katolikus autonómia és a vármegyei számvéviségek visszaállítására tárgyában és Pósonyvármegye átiratát az ipartörvény módosítására tárgyában.

Jelenti, hogy Szmeccsányi György sürgős interpelláció előterjesztésére kért engedelmet, amelyet 6 megadott, indítványára az interpelláció előterjesztésére háromnegyed kettőkor tér át a Ház.

Ezután következett a

felhatalmazási javaslat

tárgyalásának folytatása.

Barabás Béla megemlíti, hogy az ellenzék minden árnyalata kifejtette már nézetét a választójog tekintetében, csak a többség részéről nem történt még ez irányban nyilatkozat s így nem tudják azt sem, miért támogatják a kormányt?

Egy hang jobbfelől: Mert tisztességes emberek. (Derűltség.)

Barabás Béla folytatja beszédét és kijelenti, hogy bizalmatlan a kormány iránt azért, mert az 1867-iki törvényeket könnyelműen kezeli, mert a kormány a saját ígéreteit egyáltalán nem tartja meg, továbbá azért, mert a véderőreformot annak dacára is forszírozza, hogy a nemzet közvéleménye egyhangulag visszautasítja a javaslatot. Felolvassa a kormány programját, amelyben első helyen áll a demokratikus választójog mielőbbi megalkotása. Mért nem terjesztette már elő a kormány az erről szóló törvényjavaslatot s miért akarja a véderőreformot minden más megelőzőleg keresztül hajtani, holott ez programjának legutolsó pontját képezi? Kérdi ezután, van-e a többségnek akarata, 6 úgy látja van, csak nem a helyes irányban használják fel. Kérdi mi szükség van arra, hogy a Bosznia és Hercegovina anneksziójára horribilis összegeket költünk, amikor Bécs úgy sem fogja engedni, hogy e hét tartomány a miénk legyen? Sajnálja, hogy Apponyi Albert beszédében megfeledezett a terhek csökkentését követelni s a kormány sajtója úgy igyekszik ezt feltüntetni, mintha ez szándékosan történt volna, ennek ellenkezőjét dokumentálandó, felolvassa a Kossuth-párt egy régebbi határozatát, amely kimondja, hogy a véderőreform költségeinek leszállítása, továbbá a nemzeti jogok érvényesülése érdekében a javaslat ellen minden megengedhető eszközzel küzdeni fog.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) **ÁTKÖLTÖZÖTT.**

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**

A béke érdekében tudnia kell az ellenzéknek, milyen engedményeket hajlandó tenni a kormány? A választójog kérdésében úgy nyilatkozott, hogy táutoríthatatlan híve az általános titkos, egyenlő és községenkénti választójognak s kijelenti, hogy ezért a Kossuth-párt tagjai részéről soha szemrehányásban nem volt része. Ezt a parlamentet nem tartja kompetensnek arra, hogy a katonai javaslatokat letárgyalja, ellenben kötelessége a választójog sürgős megvalósítása. A többség mindenütt hangoztatja a nemzeti szupremácia megvédését, csak a védőjavaslatnál nem.

Telegdy József: Mit hozott ön Bécsből, mikor a delegáció elnöke volt?

Barabás Béla: Sajnos, Bécsből Magyarország jót sohasem hozhat. (Derűtlenség.) A titkosságot a választójognál feltétlenül szükségesnek tartja. (Zajos ellentmondás a jobboldalon.) Felolvassa választójogi tervezetét, amely mindenkit kielégíthet. A katonai javaslatok ellen mindenkor küzdeni fog. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben kéri a Házat, utasítsa a kormányt, hogy a javaslatot újólag dolgoztassa át a nemzeti hegemonia megvédésével, a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Andrássy beszéde.

Andrássy Gyula gróf csak röviden kíván foglalkozni a javaslattal, hogy az még ma megszavazható legyen. Apponyi Albert gróf fejtegetéseit nagy részben magáévá teszi. A külpolitikai helyzettel foglalkozva kijelenti, hogy Magyarország jövője a keleti kérdés alakulásától függ. *A véderő javaslat megszavazása feltétlenül szükséges.* A jelen helyzetben, (igaz, úgy van jobbfelől.) Viszont a kormánynak kötelessége gondolkodni arról, hogy ez a javaslat megszavazható is legyen. (Igaz, úgy van balfelől.) A nemzeti jogok követelése az ellenzék részéről, s különösen az, amit Apponyi mondott jogos, s ha a kérdést nem tudjuk megoldani, *meg kell szavaztatni a nemzetet,* s annak a döntése alapján kell azután megoldani a valóságot. Amikor az 1862. törvény 18. szakaszának végrehajtását kérjük, nem újabb vívmányokról van szó, hanem a jogfolytonosság visszaállításáról. A kormány, ha a békét komolyan óhajtja, törekedni kell arra, hogy a választójog tekintetében igyekezzen a pártokkal megegyezni. Kéri a Justh-pártot gondolja meg jól a dolgot, s ne torsirozza most a választójog kérdését és ne komplikálja még ezzel is a helyzetet, mert ebből válság-válság után jönne és ebbe a nemzet belepusztulhatna a kulisszák mögé.

Andrássy Gyula beszéde további részében nem osztozik Barabás Béla ama nézetével, hogy a véderő dolgában a népparlament dönthet. A Justh programjára vonatkozólag megjegyzi, hogy az csak akkor volna keresztülvihető, ha előbb a kormány volna letörve.

Lukács László a kormány nevében válaszol a felszólalásokra. Holló Lajosnak ama kijelentésére, hogy a költségvetés nem irreális, megjegyzi, hogy a külföld sokkal többet áldoz, mint mi hadseregére. Köszöni Apponyinak azokat a feltételeit, melyek ellenében hajlandó megszavazni a véderőt. Reméli azonban, hogy nem ezek a feltételek a minimálisak. A választói jog dolgában kijelenti, hogy mihelyest a statisztikai adatokkal készen lesznek a reform is elkészül és akkor módjában lesz a Háznak határozni. Az obstrukciót elítéli, törvényellenesnek mondja. Ez forradalmi jelenség, mely nem fér össze a parlamentárizmussal. A kormány a tisztességes békét kívánja, de ha az ellenzék kívánja, a harctól sem zárkozik el. Azzal fejezi be beszédét, hogy mindent el szabad veszíteni,

csak a nemzet életét nem szabad kockára tenni.

A miniszter beszédét a munkapárt nagy éljenzéssel és tapsal fogadta.

Serényi Béla gróf Hatvani bárót ért támadásokkal szemben kijelenti, hogy azok alaptalanok.

Végül **Szmrecsányi György** a privigyei mandátum dolgában terjesztette elő interpellációját, amit a belügyminiszternek küldtek.

Az ülés 2 órakor ért véget.

József főherceg állapota.

József főherceg az operáció után az éjet nagyrészt álmatlanul töltötte. Erre az orvosok el voltak készülve, mert a műtét narkózis alatt történt s jölehet a főherceg könnyen és gyorsan elaludt, mégis a narkózisnak mindig van bizonyos utóhatása. Egyébként azonban a főherceg aránylag jól van s ezideig komplikáció nem csatlakozott a betegséghez.

Szerencse, hogy az orvosok, akik a konziliumban résztvettek, azonnal elhatározták az operációt. A főhercegnek már régebben vakbélirritációja volt, de operatív beavatkozásra nem volt szükség. A főherceg annyira biztosnak érezte magát, hogy tegnapelőtt még résztvett Alcsuthon az udvari vadászaton. A vakbélirritáció ugyszólván hirtelen változott át gyuladássá és így a műtét nemcsak elkerülhetlen, de valóságos életmentés kérdése volt.

Dr. **Herzel** egyetemi tanár, aki a műtétet végrehajtotta, hosszú intézett kérdésre így válaszolt:

— A fenséges ur igen nyugodtan viselkedett a műtét előtt. Minden nyugtalanság nélkül vetette magát alá az összes orvosi intézkedéseknek. Az operáció csakugyan sürgősnek és elodázhatatlannak bizonyult. Hála az égnek, a fenséges ur már jobban van. Láz nem lépett föl, csak a műtét után az első órákban. Az is inkább hőemelkedés volt, mint láz. Jelenleg a hőmérséklet 36,7, ami a legteljesebb normális hőmérsékletet jelenti. Mindamellett teljes bizonyossággal nem lehet állítani, hogy a fenséges ur túl volna minden veszélyen. Ilyen operáció beavatkozás után mindig csatlakozhatnak előre nem látott komplikációk a betegséghez. Jelenleg a komplikációknak semmi jele-tünete nem mutatkozik. Reménylem, hogy nem is fognak mutatkozni. Es akkor a fenséges ur aránylag igen rövid idő alatt teljesen felépül.

Angusztia főhercegnő a mai egész délelőttöt férje betegszobájában töltötte s az ápolást az orvosok utasítása szerint egészen ő vezeti.

Hivatalosan az alábbi kommunikét adták ki:

»József főherceg állapotáról ma reggel a Herzel-szanatóriumban a következő bulletint adták ki: Öfensége az éjszakát nagyrészt álmatlanul töltötte. A közérzet javult. Hőmérséklet 36,8 érelőkés 76. Aláírva: Herzel, báró Korányi Sándor, Csiselsky.«

Reggel a sanatóriumba érkeztek **Rákossy György** udvari titkár és gróf **Szapáry**, a főherceg főudvarmestere, akik az érdeklődőknek megadják a felvilágosításokat és a hivatalos bulletinokat megtáviratozzák az udvarnak és

azoknak, akik táviratlag érdeklődnek a beteg főherceg állapota iránt.

A főúri családok tagjai rendkívül érdeklődéssel kísérik a főherceg betegségét és nagy számban tisztelegnek a főherceg budai palotájában, ahol a kitett ivre felírták neveket.

Tizenegy órakor új jelentés ment a kabinettirodába.

Meghiusult rablógyilkosság.

Élet-halálharc a rablókkal.

Rémes éjszakát élt át tegnapra virradó éjjel **Tamáshidán** az odaváló csizmadia. A már élte alkonyán lévő embert **Vass Mihálynak** hívják. Tamáshidán 80 éve, hogy ismerik. Derék szorgalmas és takarékos ember volt Vass, aki munkájával Tamáshidán tekintélyes kis vagyont gyűjtött magának. Már évek óta nem dolgozott az öreg Vass, hanem megtakarított pénzének kamataiból édegett. A községbeliek közül nagyon sok embernek fekszik a kötelezvénye az öreg csizmadia ládájában. A lakosok szerették az öregt, mert szorultságukban mindig segítségükre volt.

Tegnap este rendes időben feküdt le az öreg aludni. Éjjel 12 órakor suttogásra ébredt fel. A suttogás az ablak alól hallatszott. Einte elég csendesen viselkedtek a suttogók, úgy, hogy az egészségtől nem értett semmit Vass.

A suttogás mind hangosabb lett úgy, hogy egyes szavakat is tisztán lehetett hallani. Az öreg Vass az ablak függönye alól nézett ki. Az ablak alatt három sötét alak volt összebujva, akik hevesen tárgyaltak valami felett. Vassnak gyanus volt a különös látogatás és figyelni kezdte az ablak alatt lévőket.

Oljók meg a vén disznót, mit tőprengünk felette.

Az öreg ember, aki az ablakon keresztül saját halálos ítéletét hallotta, most hirtelen felnyitotta az ablakot. Az öreg e nem várt megjelenése meglepte a három haramiát és lehet, hogy ijedtükben felemelték botjaikat és megtámadták Vass Mihályt. A nyolcvan éves ember nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem baltát ragadott és védte magát.

Iszonyatos harc fejlődött a banditák és Vass Mihály között. A támadók vasbotokkal ostromolták az ablakot, melyben Vass Mihály kétségbeesve parirozta a súlyos csapásokat, de a támadókat nem tudta elriasztani a rövidnyelű baltával. Hiába kiáltozott sekítségért nem haljotta senki.

A kétségbeesett harcban az egyik támadó vasbottal Vass fejére vágott, minek következtében eszméletlenül rogyott össze. A csaknem egy negyed órai harc zajára végre a szomszédok is figyelemesek lettek és átsiettek Vasshoz, aki hatalmas sebbel a fején vértócsában feküdt a földön. Hosszas élesztgetés után sikerült csak eszméletre kelteni az öreg embert. Az esetről jelentést tettek a hatóságoknak, mely megindította az eljárást.

A csendőrség eddig semmi nyomra sem

Itt a vadászat!

Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron-szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle fegyverek** eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső gyárosok fegyverei csak

Nagyvárad, Rákóczi-út 15. szám alatt kaphatók eredeti árban. M. kir. lőpor-áruda.

LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél

Telefonszám 269

talált. Vass állítása szerint, a támadók az ő adósaik közül valók, akik nem akarják megfizetni tartozásukat. Nagyon valószínű, hogy az adóseveleket akarták az öreg ládájából elrabolni. A nyomozás most ebben az irányban folyik.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

UJDONSÁGOK.

Törvényszéket Nagyszalontának.

A nagyszalontaiak serényen folytatják azt a mozgalmat, melyet évekkal ezelőtt indítottak a Nagyszalontán létesítendő királyi törvényszék dolgában. A mozgalom vezetői kitartóan dolgozva küzdenek a törvényszékért. Legújában Erdélyi Gyula nagyszalontai főjegyző egy nagyszabású küldöttség összeállításán fáradozik.

A küldöttség az igazságügyi miniszterhez fog felmenni és memorandumot fog átnyújtani a Nagyszalontán létesítendő törvényszékre vonatkozólag. A napokban felkérték Tisza Kálmán grótot, hogy a minisztertől eszközölje ki, hogy a nagyszalontai küldöttséget fogadja.

A küldöttség február 5 és 14. közötti napok valamelyikén keresi fel a minisztert. Nagyszalonta most felhívásokat küldött szét a szomszédos hatóságokhoz, amelyeket szintén arra kér, hogy csatlakozzanak a küldöttséghez. Nagyszalonta a küldöttséget nagy arányúnak tervezi, hogy a miniszter ez által is lássa a törvényszék felállítására iránti kívánságok jogoságát. A küldöttség valószínűleg külön vonattal fog Budapestre menni.

* **A főispán hivatalában.** Hlatky Endre főispán, a város közönségének őszinte öröme, könnyebb természetű betegségéből már teljesen felépült s tegnap már megjelent hivatalában a városházán.

* **Requiem a pápai nunciusról.** Bavona Sándor, a minap elhunyt bécsi pápai nuncius lelkiudvéért ma délelőtt 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes gyászistentisztelet lesz. A gyászmisét maga gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök fogja tartani teljes püspöki segédlettel.

* **Felelősség az általános fizetésrendezés ellen** Nagyvárad város legutóbbi közgyűlésén, a különböző fizetésjavítási ké-

vények tárgyalásánál, tudvalevőleg dr. Hoványi Géza törvényhatósági tag azon indítványt terjesztette elő, hogy a törvényhatósági bizottság utasítsa a város tanácsát, miszerint három hónapon belül javaslatot terjeszzen elő az általános fizetésrendezésre nézve. A közgyűlés ezen indítványt el is fogadta. A törvényhatósági bizottság ezen határozata ellen dr. Adorján Emil biz. tag tegnap terjedelmes felelősséget adott be, amelyben kifejti, hogy a város törvényhatósági bizottsága az 1907. évben, mikor rendezte a tisztviselők fizetését, már oly terhet vállalt magára, amelylyel megerősítette a polgárság adóképeségét. A 60,000 korona államségélyt nemcsak teljes egészében szintén a tisztviselők fizetésének javítására fordította, hanem még a városi pénztár terhére drágasági pótlék és más pótlékok címén szintén nagyobb összeget szavazott meg. Számokkal mutatja ki a közköltő emelkedését s ezzel párhuzamban a személyi kiadások is emelkedtek. Az 1912. évben a városi pótdadó bevétel 600,000 koronára van felvéve, míg a személyzeti kiadások meghaladják az egy millió koronát. Pedig a városnak sok időbenjáró más igénye is van, amelyeket szintén ki kell elégíteni. A drágaságot nemcsak a városi tisztviselők, hanem a város 60,000 lakosa is érzi és ezzel is kell gondolni. Újabb fizetésemelésekbe most nem mehet bele a város. A legutóbbi közgyűlésen már megszavazott pótlékokra vonatkozó határozatokat azonban nem kívánja megtámadni, de kéri a minisztert, hogy az általános fizetésrendezésre vonatkozó határozatot semmisítse meg a belügyminiszter s ne hagyja jóvá.

* **Uj javadalmas apát.** A Mura folyó melletti Szent Keresztről nevezett kereszturi apátságot a király Csóthi Géza csóthi plébános, kerületi alesperes és tanfelügyelő, pápai címzetes kamarásnak adományozta.

* **Mészáros Józsefné temetése.** A városszerte nagy részvétet keltett Mészáros Józsefné hült tetemei tegnap délután fél öt órakor érkeztek meg a nagyváradai pályaudvarra. A temetés a pályaudvarról ma délelőtt lesz. A szomorú halálesetről a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Mészáros József m. kir. posta- és táviráda felügyelő úgy a maga, mint gyermekei és rokonai nevében fájdalomtól megtört szívvel szomorúan jelenti, hogy szeretett hűséges hitvese, az önfeláldozó gondos anya, jó gyermek és testvér, őszinte rokon Mészáros Józsefné szül. Missuray Anna áldásos, szép életének 35-ik, boldog házasságának 13-ik évében hosszú betegség és kínos szenvedés után, amiután az utolsó szentségeket ajtatosan magához vette, 1912. évi január 23-án délután fél 2 órakor Istenben megboldogult. A drága halott hült teteme 1912. január hó 25-én délután 3 órakor Zilahon a Polgári-tér 5. számú gyászszobából a római katolikus szertartás szerint be fog szenteltetni, a zilahi vasútállomásra és onnan Nagyváradra fog szállítani, ahol január 27-én délelőtt 10 órakor fog a pályaudvarról az olasz i. sirkertben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szentmiseáldozat 1912. jan. hó 25-én a zilahi róm. kath. templomban délelőtt fél 8 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni. Jó élete nyuga márt nyerve el az Egben! Béke poraira, az örök világosság fényeskedjék neki!

Zilah, 1912. január 23. Özv. Missuray Jánosné szül. Pap Róza anyja, Missuray László, feleségével szül. Fleischer Vilmával és gyermekeivel, Missuray Agoston, feleségével szül. Junga Ilona és gyermekeivel, Missuray Bódog, Missuray Jenő, feleségével szül. Fodor Ionával, Missuray Leopoldina testvérei, Metzler Eugénia, Metzler Etelka, Mészáros József férje, Anna, Mária, Erzsébet, József, Ilona gyermekei, özv. Hant Györgyne szül. Missuray Karolin, özv. Missuray Agostonné szül. Torriáni Vilma, nagynénjei és nagybátyja, özv. Junga Lajosné szül. Fleischer Amália gyermekeivel, Karakasevits Dusánné szül. Fleischer Anna, férjével Karakasevits Dusánnal és gyermekeivel, Fleischer Antal, feleségével szül. Schmelcz Zsófiával és gyermekeivel, Portscher Miklósné Fleischer Mária, férjével Portscher Miklóssal és gyermekeivel, sógorai és sógornői, Schmidt Béláné szül. Pap Julia, Pap László.

* **Egy gyógyszerész szerencsétlensége.** Sulyos szerencsétlenség történt az árva-megyei Honczió községben levő gyógyszerertárban, amelynek özv. Molnár Istvánné nagyváradi lakos a tulajdonosa. A gyógyszerertár bérlelője, Albesen Virgil gyógyszerész tegnapelőtt este a laboratóriumban dolgozott és éppen az általa forgalomba hozott »Optimus« sósbor-szeszt készítette. Egy nagy vastartályban a szeszt forralta, mikor a vasedény egyszer csak hirtelen felrobbant és a kicsapódó forró folyadék a gyógyszerész arcát és kezét súlyosan összeégette. A robbanáskor egyedül volt a laboratóriumban, nem volt senki mellette, csak később a robbanás hangjára rohantak be hozzá alkalmazottai; akik a súlyosan sebesült gyógyszerészt a földön fekvő találták. Azonnal segítségére siettek és a gyorsan előhívott orvosok bekötötték sebeit. Állapota nagyon súlyos és teljes felgyógyulása hosszú időt fog igénybe venni.

* **A biharillyei jegyzőválasztás.** Biharillyén Reményi Ferencet választották meg jegyzőnek. A választás ellen felelősséget adtak be a kisebbségben maradt jelölt hívei. A felelősségek folytán az ügy a belügyminiszterhez került, aki tegnap küldte azt el az alispánhoz. A miniszter a felelősségeket elutasította és a választást jogerősnek mondta ki.

* **Temetés.** Tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a kis Jelinek Ferikét, Jelinek Ferenc műkertész alig 6 éves kis fiucskáját. A szülők, rokonok és jóismerősök elhalmozták virággal a letört bírbó kis koporsóját. A gyászszertartást dr. Vuicskics Gyula tb. kanonok, esperes-plébános végezte segédlettel.

* **Megszűnt járványok.** Békényeren a kanyaró, Tenkeköcsnán, Biharhosszaszón és Farkaspatakon pedig a vörheny szűnt meg. Az illetékes főszolgabírók kéri a bezárt iskolák kinyitását.

* **Jégzajlás a Körözön.** A pár nap óta beállott enyhe, esős időjárás megbolygatta a Körözs hatalmas jégpáncélját. Tegnap reggel a Körözs felső részéről már jelentették a jég megindulását. Déli egy óra tájban megindult Nagyváradon is a jég. A tíz centiméternél jóval vastagabb jég darabokra töredezett s az áradat nagy erővel sodorta magával az óriási jégdarabokat. Előbb Várad-Velence mellett torlódott össze a jég, később pedig a

A legszebb

estélyi és bálipőcök

MOSKOVITS Bemertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687.

Telefon 687.

Szent László-híd alatt, a városbáza környékén volt nagy torlódás. A jégdarabok egymásra torlódtak s közben Goldring halkereskedő halászbárkáját elsodorta és összetörte a jég. 140 korona értékű hal volt a bárkában, amelyet elvitt a víz. A nemzeti gyaloghídat is erősen megtámadta a jégzajlás, de nagyobb kárt nem tett a fa híd szerkezetében. Nagyobb kárt okozott azonban a jég és az áradás az építés alatt levő harmadik vashidnál. Elszakította a munkálatokhoz szükséges vendéghídat, azonkívül a híd építésénél levő berendezésekben is kárt tett s egy villamos motort elsodort a jég. Alig egy óra alatt megtisztult a Körözs vize a jégtől, este azonban újra ellepte a jégzajlás a Körözt, a Körözs völgyéről uszó jégtáblákkal. A Körözs felső vidékén még sok jég van, amely még ezután megy Nagyváradon keresztül.

* **Pénzintézetek közgyűlése.** Nagyvárad legnagyobb s egyik legtekintélyesebb pénzintézete az *Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár* ma, szombaton, január 27-én délután 4 órakor tartja évi közgyűlését, amelyen beszámol az elmúlt esztendő fényes eredményéről. — Holnap, vasárnap, január 28-án délelőtt fél 12 órakor pedig Nagyvárad egy másik tekintélyes és kiválóan ismert pénzintézete, a *Biharmegyei Takarékpénztár* tartja közgyűlését.

* **Kádár János halála.** Igaz részvételt értesülünk Nagyvárad kereskedő testülete egyik érdemes tagjának: Kádár Jánosnak haláláról. Az elhunyt igazi kereskedő szellemű férfi volt, a régi kereskedők mindjobban gyérülő csoportjából, akik feltétlen megbízhatóságra és a közönség igényeinek pontos kielégítésére alapítják üzletüket. Szóval a Jankyk, Wurstock, Kiss Sámuelek, Mihelyek, Kunzok iskolájából való igazi kereskedő volt. Üzletét előbb Kiss Károlyival társaságban tartotta fenn, később különválva, szerzett mindnagyobb elismerést és közönséget jónévű üzletének. Atyja r. kath. kántor volt, aki bizony nem sokat adhatott gyermekeinek. Kádár János szegény sorsból küzdötte fel magát Nagyvárad egyik legtekintélyesebb kereskedőjévé. Tagja volt a kath. kör választmányának. Az erős szervezetű embert ez előtt 10 évvel súlyos betegség támadta meg, amelyből azóta nem bírták az orvosok kigyógyítani. Súlyos betegsége dacára is nagy gondot fordított kereskedésére. Szerdán még családja körében, a körülményekhez képest jól töltötte idejét, de már másnap olyan súlyos baj támadta meg, hogy hiábavalónak bizonyult minden segítség. Tegnap, pénteken éjjel 2 órakor, élete 59. évében, a halotti szentségek felvétele után, kiszenvedett. Elhunytát neje szül. *Marsalkó* Jolán és három gyermeke, valamint nagy rokonság gyászolja. Ma, szombaton délelőtt fél 10 órakor lesz lelkiüdvéért az olasz plebánia templomban a rekviem, a temetés pedig vasárnap, január 28-án délután fél 4 órakor a Rimanóczy-utca 4. számú háznál megy végbe.

* **Felső ipariskola Nagyváradon.** Már régebben említettük, hogy mikor Nagyvárad városa fentjárt a kereskedelmi miniszternél a vasuti üzletvezetőség elayerése végett, *Beöthy* László a deputáció egyes tagjainak kijelentette, hogy Nagyvárad nem kaphat vasuti üzletvezetőséget, mert az üzletvezetőségek elhelyezésének ügye már teljesen elő van készítve, azt ő nem bolygathatja meg, hanem felsőipariskolát feltétlenül kap Nagyvárad. Ezáltal régi óhaja teljesül városunk polgárságá-

nak. Ugy látszik, *Beöthy* László miniszter hamarabb beakarja váltani ígretét. Ezt igazolja a miniszter leirata, amely tegnap érkezett meg a városhoz. Ebben kijelenti *Beöthy* miniszter, hogy az ország iparoktatási hálózatának kiépítését, fejlesztését legközelebb megkezdi s a kérdésnél első sorban Nagyváradra lesz figyelemmel. A felső ipari szakiskolák ügyében már is fölvenni kívánja a tárgyalásokat s e célból leküldi Nagyváradra *Fekete* József iparoktatási főigazgatót, aki legközelebb már Nagyváradra érkezik. Nagyváradnak, mint nagyjelentőségű ipari gócpontnak, nagyjelentőségű a miniszter elhatározása.

* **Tűz.** Tegnap este fél 9 órakor *Rosenthal* Béla bazar- és rövidáru kereskedésében tűz támadt. A tüzet fél órai munka után sikerült elfojtani. A kár hozzávetőleg 2000 korona, ami azonban biztosítás úján megtérül.

* **Csikó, melynek csülke van.** Bihar-keresztes lakossága egy különös csikó bámulására jár *Gál* Sándor gazda udvarára. A gazdának egy jóva ugyanis olyan csikót hozott a világra, melynek nem patája, hanem hasított körme, csülke van. A csikó különben más tekintetben nem tér el a rendes csikóktól, ha csak később nem fog jelentkezni nála más elváltozás is. A sörét peji csikót a gazda el akarja adni valamelyik muzeumnak. A csikót 300 koronára becsüli a gazda, bár oda adná ő azt 200 koronáért is.

* **Két község határháborúja.** Madarász és Inánd biharmegyei községek között valószínűs határháború folyik a *Markovits*-féle birtokért. Előbb Inánd határozta el, hogy a birtokot inándi határnak tekinti, ezt a határozatot *Madarász* község megfélebezte. Most *Madarász* község hozott hasonló határozatot, amit természetesen az inándiak nem hagytak felebebezés nélkül. Így az ügy a felebebezezések özönével a miniszter elé fog kerülni s az fogja eldönteni, hogy tulajdonképpen melyik község határába tartozzék *Markovits* birtoka.

* **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. *Sauer*-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. **Telefon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.**

* **A bőséges étkezés után** néha jelentkező gyomortulterheles, gyomornyomás, felfúvódás és nehéz emésztés okozta kellemetlen érzésektől gyorsan és biztosan megszabadít egy fél pohár *Schmidthauer*-féle igmádi keserűvíz.

* **Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban** érkeztek *Benkő* Arthur könyv- és papírkereskedésének. *Pallay* Lexikon teljes 18 kötetben olcsón **Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.**

**Legujabb báli cipők
valódi orosz és amerikai
kalucsnik
legolcsóbban
REICHARD-áruháza
cégnél Rákóczi-ut kaphatók.
Telefon szám 207.**

* **Nagy** cukorka nagyvásár *Aszódinál Kossuth-utca*. Szaloncukrok, figurák, osilárok, diszek, ezer és ezer-féle édességek nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárad, *Sas-palota*. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** *Kert-utca* országos hírű cukorka vásár egyedül csak *Aszódinál*.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41

Telefon 11-41

Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Bihar-keresztes nagyjelentőségű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. *Kolosváry* Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyjelentőségű közönség nagyjelentőségű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség *Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.*

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Nincs tovább.

Vasárnap délután: *Tatárjárás*, este: *Leányvásár* (ujdonság.)

* **A Leányvásár.** Vagy tizenöt ezer korona értékű díszlet költözött föl ma a *Leányvásár* próbái alatt a szinpadra. Akik a *Cigányszerzem* premiérjét látták itt, azok annakidején azt hitték, alig lehet vidéki magyar szinpadnak nagyobb összegeket költeni egyetlen darabra, — most mégis majdnem kétszerannyi ment el a *Leányvásár* pazar díszletezésére. Nagy hatást vár a színház a pompás, szebbnél-szebb táncoktól, amelynek betanítása ugyancsak igénybevette *Nádast*, a színház balletmesterét. A mindenütt szenzációs sikerű darab teljesen készen várja a vasárnapi premiért.

* **Nincs tovább.** Ma este harmadszor megy *Földes* Imre szenzációs színműve, a *Nincs tovább*. A határos darab iránt egyre fokozódó érdeklődés mutatkozik, úgy, hogy a *Leányvásár* első tiz előadása után megint sorozatos előadását tervezi a színház.

* **A bűn virága.** A jövő hét közepén nagyvárad szerzőnek eredeti darabját mutatja be a *Szigligeti*-színház, *Véssey* Kálmán: *A bűn virága* című, nagy hatást ígérő drámáját. *E. Kovács* Mariskával az élén a színház legjobb drámai erőit mind foglalkoztatja a nagy reményekre jogosító darab.

Felhívás a bérlőkhöz. A bérleti időny első része lejárván, a színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a bérleti összeg második részét sürgősen befizetni sziveskedjenek.

Vas és rezubutor

GYÁRI TAKTÁRI

Székrenyő 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Tiszti kaszinó táncos egybekötött hangversenye.

Február 2. Az Evangélikus Nőegylet teaestélye.

Február 4. A Katholikus Legényegylet farsangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estélye.

Táncestély Tasnádon.

A tasnádi katolikus ifjúsági egyesület folyó évi február hó 4-én Tasnádon a »Royal«-szálló nagytermében, házipítési alapja javára élő sakkjátékkal egybekötött zárkörű batyu táncestélyt rendez.

A műsor a következő:

1. Élő sakkjáték.
2. Dr. Alfay Zoltán verseiből szaval ifj. Fetzter Antal.
3. Ujváry Mariska népdalokat ad elő.
4. Kiss Lajos kupléja: »Trén önkéntes.«
5. Rakotyy Lujzika monológokat és kuplékat ad elő, melyek után tánc virradtig. Személy-jegy 1 korona 60 fillér, család-jegy 4 korona. A táncestély iránt a vidéken nagy az érdeklődés.

Az Evangélikus Jótékony Nőegylet teaestélye február 2-án pénteken lesz a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. A teaestély iránt városszerte nagy az érdeklődés s így az est sikere biztosítva van. A teaestély kezdete délután 5 órakor, a tánc 8 órakor kezdődik. Belépődíj: személyjegy 2 korona, táncosjegy 1 korona. Felülfizetéseket köszönettel vesz és hírlapilag nyugtázza a rendezőség.

IPARÜGYEK.

Cipésmesterek tanfolyama. A kereskedelmi miniszter ur a helybeli iparosok részére cipészipari tanfolyamot engedélyezett. Az előadások folyó év január 29-től február 29-ig naponta délután 2-6-ig tartanak a községi polgári fiúiskola I. emelet 17. számú tantertermében. A mestertanfolyam látogatásáról szóló bizonyítványok a tanfolyam befejezésekor és csak azoknak adatként ki, kik az előadásokat rendszeresen látogatták. A tanfolyam

megnyitása január 29-én hétfőn délután fél 4 órakor lesz, melyre az érdeklődők tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1912. január hó 25. Lukács O. lón iparok. bizottsági elnök. Szűts Iső iparisk. igazgató.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A vasárnapi hangverseny.

Friedmann Ignácnak a nagyhirű szentpétervári zongoraművésznek és Mooshammer Román hárfaművésznek együttes hangversenye iránt az érdeklődés napról-napra növekszik. De ez csak természetes, mert a két nagy művész ritka élvezetben fogja részesíteni a közönséget. Friedmann igazi nagy művész, aki régen túl van már azon, hogy briliáns technikájának fitogtatásával keresse az olcsó hatást. Ő az elmélyedés embere, aki a zeneszerzők lelkét kutatja és a szó igazi értelmében interpretál. Ma a világ egyik legjobb zongoraművészenek tartják.

Előadandó műsora előrangú, egy Brahms darab, az a Chopintól 5 kisebb szám, Suk, Bortkiewicz egy-egy darabja és egy saját szerzeménye, végül Schulz egy Strass Richard változata szerepel a műsorán. Érdeklődve várjuk az előadandó modern darabokat, de bizonyosan legnagyobb hatást Chopinnal fog elérni, mert tudvalevőleg ma őt tartják a legjobb Chopin játékosnak.

Mooshammer nagy művésze már nem ismeretlen előttünk. Hangszere, a hárfá elsősorban a lélekre hat és a legnemesebb érzések felkeltésére alkalmas. Ismeretes dolog, hogy technika szempontjából a hárfá a legnehezebb hangszer s már a közepes hárfajátékos is igen nagy elismerésre méltó. Az igazi hárfaművész pedig a legnagyobb ritkaság. Mooshammer Román tanár, akinek művészete a zavartalan művelésen kívül őszinte bűnösöt kért a hallgatóban. Traecok Schubert fantáziáját, azonfelül Durand, Alvars és Schuecker egy-egy darabját fogja játszani.

Az eddigi jelentésekkel szemben közöljük, hogy szombat helyett vasárnap lesz a zenepártolók hangversenye. A nagyváradit zenekedvelő közönség napok óta nyugodt megelégedéssel olvasta a lapok hasábjain, hogy milyen nagy érdeklődés nyilvánul meg a zenepártolók legközelebbi hangversenye iránt s alig várta a szombati napot, amely rendkívüli művészetet ígért. Lázasan folyt tehát a készülődés és senkisé gondolt arra, hogy ezalatt hihetlenül nagy távirat és telefon forgalom bonyolódott le Nagyvárad—Berlin—Budapest között és egészen komoly veszedelem fenyegette a hangversenyt.

Tudvalevőleg az egyik vendégművésze a hangversenynek Mooshammer Román a világ híró hárfaművész, aki egyik oszlopa a m. kir. Operaház kiváló zenekarának.

Ő: t-hát szerződés köti az ország első dal-színházához. A változó időjárás pedig nagyban befolyásolva az Opera művészt, pár nap előtt az Opera egyik művésznője bejelentette néhány héttig nem léphet fel. Így azután műsorváltogatás vált szükségessé s egyszerűben kiderült, hogy szombat este Mooshammer nem nélkülözheti az Opera, a hárfaművész nem léphet fel. Kétségtelen volt, hogy a hangversenyt el kell halasztani, hisz az érdeklődés egyrésze az ő hárfaművészetének is szült. A rendezőség azonban nem diszponálhatott Friedmann Ignáccal, akinek egy teljes esztendőre minden napja le van kötve s így dringentáviratváltás kezdődött Nagyvárad és Berlin, a művész impresszáriójának lakhelye között. Végre azután tegnap este megérkezett a válasz, hogy Friedmann méltányolta a kívánságokat és a kérésre felcserélte más várossal a dátumot s így bár nagy áldozatok árán vasárnap is játszhatik, így tehát a hangverseny vasárnap este lesz s azon ugy Friedmann Innác zongoraművész, mint Mooshammer Román, hárfaművész áll. A szombati hangversenyre és az azután váltandó, szom-

bati d-mra kiállított jegyek természetesen vasárnapra érvényesek.

Jegyek még kaphatók Vidor Manó könyvkereskedésében.

Igazságszolgáltatás.

A Tribuna sajtópere.

A román nemzetiégi lapja az aradi Tribuna egyik 1910. évi novemberi számában Bolgár János aradi ügyvédjeölt egy cikket írt gróf Andrássy Sándor és ennek ügyvédje Lucin Gábor dr ellen, amely cikkben a Tribuna szokása szerint felcappott az erdélyi oláhság prókátorának és megtámadta gróf Andrássy Sándort az ügyvédjével együtt.

Azt írta róuk, hogy kikarják verni az erdélyi oláhság szájából a kenyeret és hogy ők a román-birtokok tulajai. Miadézeket pedig megírta azért, mert gróf Andrássy Sándor Hátszeg környékén a kisgazdától 16000 hold földet bitorokodott venni, természetesen jól megfizetve a birtok árát.

A súlyos támadásért a gróf és ügyvédje sajtópert indította a cikk szerzője ellen. Tegnap volt ez ügyben a tárgyalás a nagyváradit esküdt-bíróság előtt. Előltre nem került a sor, mert az ügyvédjeölt a bizonyítás kiegészítését kérte, amit a bíróság el is rendelt és így a tárgyalást elnapolták.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Az üzletemben történt tüzesettel kapcsolatban téves információk alapján a lapokban megjelent közleményekre és rosszakaróim által terjesztett híresztelésekre ezennel kinyilatkoztatom, hogy a tüzeset által szenvedett károsodásom nem 40—50.000 korona, hanem legfeljebb 8—10.000 koronára rughat.

Bár ezen károsodás is sajnos érintett, de üzletem munkaképességét, valamint megbízhatóságomat, hitelképességemet, semmiképen sem devalválja és az őrizetem alatt volt s a tüzeset alkalmával megsemmisült értékeket teljes egészükben megtérítem.

Kérem nagybecsű megrendelőimet és jóakaróimat, hogy a rosszakaratu híreszteléseket figyelmen kívül hagyni s megrendeléseikkel és jóindulatukkal továbbra is kitüntetni sziveskedjenek és ígérem, miszerint legfőbb törekvésem lesz, hogy pontos, kitűnő munkáimmal nagyra-becsült megelégedésüket továbbra is kiérdemeljem.

Mindazon jóakaróimnak és barátainak pedig, kik a szerencsétlenség alkalmával rokonszenvűkkel kitüntettek, fogadják hálás köszönetemet.

Kiváló tisztelettel
Sziládky Ernő,
férfi szabó.

TÁVIRATOK.

A horvát bán programja.

Zágráb, január 26.

(Saját tudósítónktól.) Az új horvát bán ma fogadta a tisztelgő küldöttségeket. A bán kijelentette, hogy bár most nem akar programot adni, mindazonáltal már most megmondhatja, hogy az 1868. évi I. t.-c. alapján áll és hogy célja a Magyarországgal való egységesség megszilárdítása.

A jövő programja.

Budapest, jan. 26.

(Saját tudósítónktól.) Héderváry ünnepeztetése hétfőn és kedden fog végbemenni. A miniszterelnök ekkor fog nyilatkozni a parlament munkarendjéről. E nyilatkozattól sokat várnak. Ekkor fogjuk megtudni azt is, hogy mikor kerül tárgyalás alá a véderő.

Héderváry Bécsben.

Bécs, jan. 26.

(Saj. tud.) Héderváry miniszterelnök vasárnap Bécsbe utazik és kihallgatáson jelenik meg az uralkodó előtt. A miniszterelnöknek ez lesz az első audienciája a betegsége óta.

Elgázolta a vonat.

Gödöllő, jan. 26.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután 5 órakor Gödöllőn egy gyorsvonat elütötte Bujtás Lajos váltóért, kinek mindkét lábát levágták a kerekek. Az őt meghalt.

Földrengés a jóni szigeteken.

Berlin, január 26.

(Saját tudósítónktól.) Athéni távirat szerint hivatalosan megállapítják, hogy a jóni szigeteken tegnap történt erős földrengésnek több emberélet esett áldozatul. A halottak és sebesültek száma 13, a kár 3 millió márka. Nagy rémület, a kormány nagy menységű sátrat és ételmezt küldött és a rend föntrátására nagy számú katonát rendelt ki.

Nem égtek oda az értékpapírok.

Newyork, jan. 26.

(Saját tudósítónktól.) Az Egnitable leégett palotájának romjait takarító munkások tegnap megtalálták a vasszekrényeket és bennük teljes épségben az értékpapírokat.

HELÉN.

Irtá: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.
(Folytatás) 46

Ugyanazon kis szobába vezették, melyben Helén volt, . . . s ez a fiatal Synthera grófnővel szemben látta magát. A grófnő félvallól viszonzá Helén köszöntését és elfordult tőle az ablak felé.

Mindkettőre nézve kellemetlen volt a találkozás. Constance nem tudta ennek okát adni; Helén azt gondolta magában, hogy ez azért van, mivel magával Herold asszonnyal kell beszélnie.

— Már csak türelemmel kell bevárnom, míg a grófnő elvégzi dolgát, — gondolta magában Helén, midőn Constance megfordult, s elég barátságatlanul kérde:

— Kire vár kegyed?
— Herold asszonyra, — felelt Helén.
— Constance az ablakhoz fordult, azonban hirtelen ismét kérde:

— Siet kegyed?
— Szívesen várok addig, míg kegyed beszélt Herold asszonnyal, — válaszolt Helén nyugodtan.

Erre nem lehetett semmit felelni; hiszen csak nem lehetett őt felszólítani, hogy menjen. De az elkényeztetett, önféjű Constance oly kényelmetlenül érezte magát szótlan társalgónője jelenlétében, hogy még egy kísérletet tett elfávoztatására.

— Herold asszony sokáig odamarad, — mondá Constance; — Richter grófné majd elégedetlen lesz, ha oly sokáig kell nékülöznie kegyedet.

— A grófné nem vár engem — felelt Helén külsőleg nyugodtan, de bensőleg mégis ingerülten az önhitt fiatal hölgy figyelmen magaviselete miatt.

— Hogyan, . . . mit mondtál kegyed? — kérde gyorsan Constance.

E kérdést, melynek mohósága Helét jobban sértette, mint minden előbbt, nem csupán a kíváncsiság, hanem egy jobb érzelm sugalta; de Helén annyira sértve érezte magát, hogy csupán kedvetlen bámuló tekintettel felelt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Részvénytársaságok közgyűlése.**

Január 27. Az Egyesült Biharmegyei Keresk. Bank és Központi Takarékpénztár r. t. közgyűlése délután 4 órakor.

Január 28. Leszámitoló és Jelzálogbank r. t. közgyűlése.

Január 28. Székelyhídi fürdő részvénytársaság közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 28. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Január 28. Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése délelőtt 12 órakor.

Február 2. A Gazdasági és Iparbank g. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.

Tenyészertésvásár Nagyváradon.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület a legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy az évenként rendezni szokott tenyészertésvásárt a folyó évben Nagyváradon március hó 18-án és 19-én tartja meg. A vásár iránt már most is több helyről érdeklődnek.

Gabona üzlet.**Borgida Béla és Társa jelentése**

Budapesten

A gabona-tőzsdén tegnap lanya volt az irányzat. Készáru 2 és fél fillerrel olcsóbb.

Határidők sárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— — —	11.83
Májusi buza	— — —	11.79
Októberi buza	— — —	11.02
Aprilisi rozs	— — —	10.39
Októberi rozs	— — —	9.16
Aprilisi zab	— — —	9.80
Októberi zab	— — —	8.41
Májusi tengeri (1912)	— — —	8.75
Juliusi tengeri	— — —	8.76

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	851.25
Oszt. hitelrészvény	— —	651.75
Jelzálogbank	— —	493.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	578.—
Közúti vasut	— —	810.50
Városi vasut	— —	420.—
Oszt. államvasut részvény	— —	725.—
Salgótarjáni köszén	— —	692.—
Rimamurányi vasmű	— —	691.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET.

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai esek útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyező-szövetkezet igazgatósága.

Meghívó.

A Gazdasági és Iparbank részvénytársaság 1912 február hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XXI. évi rendes közgyűlést,

amelyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1911. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság díjazásának 3 évre való megállapítása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság, az igazgató-tanács elnökének és 7 igazgató-tanácsos választása.

Nagy-Várad, 1912. január hó 14-én.

Az igazgatóság.

Mindazon részvényes, aki a közgyűlésen részt venni akar, tartozik a már legalább 3 hónappal előbb nevére átírt részvényeit 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál, vagy az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárnál Budapestben letétbehelyezni.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévviz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdes a Ferencz-fürdőbe pocró-
csozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az **igazgatóság.**

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájaviz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi sorte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
1 » Thymol »	20 »	1 dob Leichner puder	88 »	1 valódi serte rubakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcelán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Pixavon	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőöröm-kefe kenőkefével	70 »
1 » Vera Viollette brillantin	80 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kiehlhauser ibolya glicerín szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Braun watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 üveg tégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimerve a legmodernebb Odeurökben!

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és spárosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

TARSOLY és RISZTO különlegességeik vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

932—1912. szám.

Ajánlati felhívás.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város tulajdonát képező Apolló telek értékesítése céljából 1912. március hó 21-ik napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében ajánlati tárgyalást fogok tartani.

Az ajánlati tárgyalás három irányban lesz megtartva:

1. Az ingatlan felépítésére bérbiztosítási kötelezettség nélkül.

2. Az ingatlan felépítésére bérbiztosítás kötelezettségével

3. A felépítendő ingatlanok bérbeadására.

Az 1. és 2. pont szerint a vállalatba adandó munkálatok a következők:

I. Föld munka. II. kőműves munka III. elhelyező munka. IV. kőfaragó munka. V. vasbeton munka VI. vas munka. VII. ács munka. VIII. tetőfedő munka. IX. bádogos munka X. szigetelő munka XI. burkoló és beton munka. XII. padozati munka. XIII. asztalos, lakatos, mázó munka. XIV. üveges munka XV. redőny munka. XVI. szobafestő munka XVII. kályhás munka. XVIII. szobrász munka. XIX. falburkolati munka. XX. központi fűtés. XXI. vízvezeték és csatornázási munka. XXII. villamos világítás berendezési munka. XXIII. villamosjelző berendezés, házi telefon és villámhárító. XXIV. porszívó berendezés. XXV. felvonók. XXVI. különleges munkák.

Bérbiztosítás nélkül, vagyis tisztán az építkezési munkálatoknál úgy az I-től XXVI. tételek alatt felsorolt összes munkálatokra, mint az egyes tételek alatt megnevezett munkanemekre külön-külön tehető ajánlat, azonban csakis az ajánlati űrlap kitöltésével és az egységárak megjelölése mellett. Ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetési és ajánlati űrlapokat bocsájt a pályázók rendelkezésére és az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtására magukat kötelezik.

Bánatpénzül tisztán építkezési munkálatoknál 250,000 koronáig 5 százalék, ezenfelül összeg után további két százalék teendő le. A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló s a városi pénztár által kiállított letéti nyugta, vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata melléklendő az ajánlatához.

Bérbiztosítással egybekötött építésre vonatkozó ajánlatok csak az I. XXVI. tétele alatt felsorolt összes munkálatokra s általánossággal, továbbá az épület összes helyiségei bérbevételének kötelezettsége és az évi bérek a megajánlásával tehető. Ily ajánlatok benyújtói az elébb említett bánatpénzen felül a bérbiztosítási ajánlat külön biztosítása céljából további 70,000 koronát tartoznak biztosítékként letenni s ez az összeg csak a bérbiztosítási idő leteltével fog azon ajánlattevőnek kiadni, akinek bérbiztosítással egybekötött építési ajánlatát a város elfogadja.

A felépítendő Apolló bérház bérbevételére csakis olyan ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek az egész épület összes helyiségeinek bérbevételére tételnek. Az egész épület összes helyiségeinek bérbeadására a kikiáltási ár 70,000 korona, a bánatpénz 17500 korona.

Minden ajánlat ivenként egy koronás bélyeggel látandók el és csakis szabályszerűen kiállított s lepecsételt borítékban 1912. évi március hó 21-ik napjának d. e. 10 órájáig beérkezett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az építési tervek, az építésre vonatkozó vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthető s ugyanott az építésre vonatkozó ajánlati s az ártételekkel ki nem töltött költségvetési űrlapok ivenként 20 fillérért megszerezhető.

A bérbiztosítás mellett leendő felépítésre, nem különben az épület bérletére vonatkozó feltételek alulírott hivatalos helyiségében tekinthetők meg a hivatalos órák alatt.

Minden ajánlattevő köteles ajánlatában világosan kitenni, hogy ezen pályázati hirdetményt, a Rimánócy Kálmán által készített műszaki leírás és építkezési terveket, a vállalati, illetve bérleti feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Azon pályázók, kik a várossal még szerződéses viszonyban nem állottak, vagy a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és

megbízhatóságukat a lakhelyük szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntési kötelezettségbe maradnak, ellenben Nagyvárad városát az ajánlati tárgyalás eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Vállalat nyertes vállalkozó köteles az építési munkát 1912. május 1-én megkezdeni és azt 1913. nov. hó 1-re befejezni és átadni.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága fenntartja azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, újabb árletés, illetve ajánlati tárgyalást tarthasson, esetleg árletéssel kívül is tárgyalásokba bocsájtkozhat és az értékesítés tekintetében teljesen szabadon s a legjobb belátása szerint intézkedhessen.

Nagyvárad, 1912. január hó 22-én.

Komlóssy József

tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r-t. sertéshizláló telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a
napi árakon kaphatók.

17874—911. sz.

Árletési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város részére szükséges kőműves, ács, asztalos, lakatos, szobafestő, mázó, üveges, bádogos, cserepező, kovács, kerékgyártó és kövező munkálatok vállalatba adása céljából 1912. évi február hó 23-ik napján d. e. 9 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árletést fogok tartani.

A vállalati idő tart három egymásután következő éven át, vagyis 1914. évi december hó 31-ig.

Ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez 1912. évi február hó 23-ik napjának d. e. 9 órájáig adhatók be. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Bánatpénzül ajánlattevők tartoznak a kőműves munkálatokra 2000, az ács munkálatokra 2200, az üveges munkálatokra 100, a cserepező munkálatokra 200, a szobafestési munkálatokra 100, a lakatos munkálatokra 400, az asztalos munkálatokra 460, a mázó munkálatokra 300, a kovács munkálatokra 200, a kerékgyártó munkálatokra 200, a bádogos munkálatokra 200, végül a kövezési munkálatokra 2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árletési általános és külön feltételeket, továbbá az egységárjegyzéket ösmeri azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Több munkanemre tett együttes ajánlat esetén az ajánlat végén világosan kiteendő, hogy ajánlattevő ajánlatából bármelyik munkanem kivételét elvállalja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok, magyarhonos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés meg történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árletés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja magának a jogot, arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árletést tarthasson.

Kelt Nagyváradon, 1912. január hó 10-én.

Komlóssy József,

tanácsnok mint az árverési küldöttség elnöke.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Cellulárok,

lám pák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.